Maximiliaan Schwartz

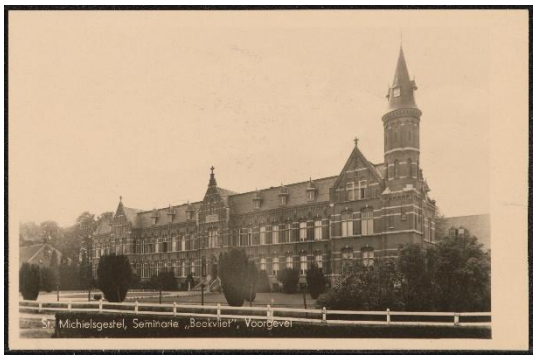
Scouting
Vrijheid in herdenken

Maximiliaan August Schwartz is geboren op 4 april 1884 in Doetinchem. Hij was de zoon van de rector van het Doetinchems gymnasium dr. Carl Gottlieb Philipp Schwartz (1848-1909) en zijn eerste echtgenote Johanna Amelia Hora Siccama (1844-1884), telg uit een adellijke geslacht.

Schwartz trouwde in 1911 met Florence Adrienne Telders (1889-1948). Ze kregen twee dochters geboren, onder wie Johanna Amelia Schwartz (1913-2000). Na zijn studie aan de Rijksuniversiteit Leiden was Schwartz een aantal jaar leraar aan het Barlaeus Gymnasium in Amsterdam, het Stedelijk Gymnasium Leeuwarden en het Stedelijk Gymnasium Leiden. In 1917 promoveerde hij cum laude. In 1919 werd hij rector van het Gymnasium in Assen.

Op 8 juli 1911 worden de eerste Asser padvinders geïnstalleerd. Hiervoor was zelfs een lid van het Hoofdbestuur naar Assen afgereisd. In de begin periode waren verschillende officieren van het Asser garnizoen bij de leiding actief waardoor de activiteiten een militaristisch tintje hadden. Mr. Schwartz was in 1921 penningmeester van padvindersgroep 1, de latere Zwervers. Toen na het zomerkamp in 1921 zowel hopman Cevaal als de vaandrigs Hans Homan en Jaap Roëll vertrokken, nam hij samen met de patrouilleleiders, hun functie waar. Hij werd daarna secretaris en in 1925 voorzitter van de groep. Op 11 september 1926 neemt hij, tegelijk met mw. van Bel, afscheid als bestuurslid van groep 1 in Assen.

Hij verhuist naar Nijmegen en wordt rector aan het Stedelijk Gymnasium Nijmegen. Tijdens de oorlogsjaren moest hij zijn werk in Nijmegen een tijd onderbreken. Hij verzette zich krachtig verzet tegen de Duitse bezetters.

Op 4 mei 1942 arresteerden de bezetters 460 keurige heren, die geen van allen een flauw vermoeden hadden wat daarvoor de reden was. Het waren hoogleraren, politici, schrijvers, musici, advocaten, geestelijken, burgemeesters: een indrukwekkende doorsnede van de elite van Nederland. Met vrachtwagens werden ze vanuit het hele land samengebracht in een klein dorpje vlakbij Den Bosch. Tot eind 1944 zouden honderden notabele Nederlanders als gijzelaars vastzitten in het voormalige kleinseminarie Beekvliet bij St Michielsgestel. Onder hen zaten ook verschillende (oud) scouts zoals Frits Philips en De Quay. De mannen waren niet te vergelijken met ‘gewone gevangenen’. De Duitsers beschouwden deze groep als onderpand. Zolang de Nederlandse bevolking zich netjes en coöperatief gedroeg, zouden de gijzelaars geen haar op het hoofd worden gekrenkt. Was dit niet het geval, dan zouden één of meerdere van hen zonder pardon worden geëxecuteerd. Zo fungeerden de gijzelaars als een

soort ‘represaille-reserve’. Het kampregime was erg licht. De Duitse en Nederlandse bewakers hadden de opdracht gekregen om de gijzelaars met rust te laten zolang ze zich maar niet misdroegen. Ze houden zich bezig met onderlinge cursussen, lezingen, concerten, cabaret en voordrachtavonden, bridge en sportwedstrijden. Maximiliaan was één van deze gijzelaars. Hij bleef tot 20 december 1943 geïnterneerd.

Na zijn pensionering in 1949 gaf hij nog tot 1963 les aan de Stichting voor Gymnasiaal en Middelbaar Onderwijs te Ede, later het Marnix College. Ook doceerde hij als 78-jarige een jaar aan de Katholieke Universiteit Nijmegen. Zijn vertalingen verschenen na zijn pensionering en werden herdrukt, het meest recent in 2016. Schwartz was muzikaal aangelegd en grotendeels autodidact op de piano.

Op 23 december 1973 is Maximiliaan August Schwartz overleden in Nijmegen

Meer informatie

Maximiliaan August Schwartz - Wikipedia
Home - Gijzelaarskamp Beekvliet
Kamp Sint-Michielsgestel - Wikipedia
P.C.A. Geyl, Gedenkboek gijzelaarskamp Beekvliet, St. Michielsgestel (Schiedam 1946)
De padvinder; algemeen orgaan voor de Vereeniging "De Nederlandsche Padvinders", jrg 7, 1921, no. 34, 22-10-1921 » 22 okt 1921 - Pag. 12 | Delpher
De padvinder; algemeen orgaan voor de Vereeniging "De Nederlandsche Padvinders", jrg 8, 1922, no. 25, 21-12-1922 » 21 dec 1922 - Pag. 18 | Delpher
De padvinder; algemeen orgaan voor de Vereeniging "De Nederlandsche Padvinders", jrg 11, 1925, no. 12, 1925 » 1925-12 - Pag. 26 | Delpher
De padvinder; algemeen orgaan voor de Vereeniging "De Nederlandsche Padvinders", jrg 12, 1926, no. 10, 1926 » 1926-10 - Pag. 31 | Delpher
Maximiliaan August Schwartz (Doetinchem, 4 april 1884 - Nijmegen, 23 december 1973) - Netwerk Oorlogsbronnen
M.A. Schwartz (locatie onbekend, 4 april 1884 - locatie onbekend, datum onbekend) - Netwerk Oorlogsbronnen
Maximiliaan August Schwarts Doetinchem 4 april 1884 - Nijmegen 23 december 1973, Jaarboek van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde, 1978 - DBNL

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op http://vrijheid.scouting.nl voor meer informatie en alle andere verhalen.